

«Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâiyhası ve İktisat ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/15)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 633/2978

22 . XI . 1957

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ticaret Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 18 . XI . 1957 tarihinde kararlaştırılan 5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâiyhasının esbabı mucubesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

5590 sayılı Odalar ve Borsalar Kanununun seçimle ilgili hükümleri meslek komiteleriyle meclislerin seçim müddetlerini üç sene olarak tesbit etmiştir. Bu hükmün mutlak olması tatbikatta işin icap ve zaruretlerine göre lüzumlu ayarlamaları yapmaya imkân verememekte ve bu yüzden birtakım mahzurlar tevellüdetmektedir. Kanunda müşahede olunan bu boşluğu doldurmak maksadiyle Hükümete icabında bir sene temdit salâhiyeti veren birinci madde hazırlanmıştır.

Diğer taraftan 5590 sayılı Kanun ve Nizamnamesi hükümlerine göre hali faaliyette bulunan Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarının uzuvlarını teşkil eden meslek komiteleri meclis ve yönetim kurullarının seçim müddetleri Kasım 1957 sonunda biteceğinden mevzu bahis teşekküllerce anılan mevzuat hükümlerine göre Ekim ayından itibaren hazırlıklara başlanılarak seçimlerin Kasım ayı sonuna kadar ikmali ve Aralık iptidasından itibaren yeniden teşekkül eden uzuvların işe başlamaları iktiza etmektedir.

Ancak; mebus seçimlerinin hitama erdiği şu sırada kesif ve yorucu bir intihap faaliyetinin hemen akabinde yeni seçimlere girilmesi halinde meslekî teşekküllerin seçilmesinde hâkim olması lâzımgelen teknik mülâhazaların yerine getirilemeyeceği endişesi doğmaktadır. Bu maksatla da muvakkat madde ihzar olunmuştur.

Açıklanan sebep ve icaplara binaen ilişik kanun lâiyhasının hazırlanarak takdimi lüzumlu ve zaruri görülmüştür.

İktisat Encümeninin mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Esas No. 1/15

Karar No. 3

9 . XII . 1957

Yüksek Reisliğe

«Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası, ilgili Hükümet ve birlikler mümessillerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden sonra Hükümet teklifi ve esbabı mucibesi yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçildi.

Yapılan müzakere sonunda : Lâyihadaki muvakkat madde kaldırılmış, onun yerine birinei maddeye bu hükümler bâzı değişikliklerle ilâve suretiyle tadilen, Hükümetin ikinci ve üçüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

İktisat Encümeni

Reisi

İstanbul

N. A. Sar

Adana

Muhalefet şerhi ilişiktir. Muhalefet şerhi ilişiktir.

A. Karamüftüoğlu

Giresun

T. İnanc

Siiird

S. Bedük

M. M.

Zonguldak

S. Başol

Adana

T. Yeğenağa

Manisa

S. Akış

Sivas

Muhalefet şerhim ilişiktir.

Y. Kocabay

Muhalefet şerhi :

1. 5590 sayılı Kanun ve Nizamnamesi hükümlerine göre hali faaliyette bulunan Ticaret ve Sanayi odaları ile Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarının uzuvlarını teşkil eden meslek komiteleri meclis ve yönetim kurullarının seçim müddetleri Kasım 1957 sonunda bitmiştir.

Halihazırda bu kurullar hukuki hüviyetlerini kaybetmiş durumdadırlar. Bu durumun düzeltilmesi seçimlerin âcilen yenilenmesiyle mümkündür.

2. Esbabı mucibede şöyle denmektedir : «Seçimlere girilmesi halinde meslekî teşekküllerin seçilmesinde hâkim olması lâzımgelen teknik mülâhazaların yerine getirilemeyeceği endişesi doğmaktadır.»

Bu endişe yersizdir. Seçimler daima seçenlerin lâyık oldukları insanları başa getirir. Seçenin hakkını seçenden daha fazla kimse koruyamaz.

3. Her üç yılda bir meslek gruplarının ve Meclis seçimlerinin yapılması bir örf ve âdet haline gelmiştir. Seçimlerin bir yıllık tehiri bu örf ve âdeti yıkar. Bu kurulları üç sene için seçmiş olanların haklarına tecavüz mahiyeti taşır.

Bu kurullarda vazife görenler politik tesir altında kalabilirler.

4. Halihazır temsilciler, normal bir iktisadi sistemin temsileisidirler. Halbuki bugünkü şartlar değişmiştir.

Milli Korunma Kanunu, tevziye tâbi mal ve tahsisler mefhumları ortaya çıkmıştır. Meslek gruplarının daima şikâyetini mucip anormal hâdiseler, tahsisler, usulsüz tevziler yapılmaktadır. O halde seçimlerin yenilenerek, yeni iktisadi sistemin gerektirdiği elemanların getirilmesi lâzımdır.

5. Odalar ve borsalarda 1954 ten buyana oda ve borsaların esas köklerini teşkil eden meslek komitelerinde değişiklikler olmuştur. Birçok yeni meslek guruplarının kurulmasına lüzum görülmüştür.

Bunlardan birçokları evvelece mevcut meslek komitelerinin bölünmeleriyle doğmuştur. Yeni teşekkül eden bu meslek gruplarının Oda meclislerinde temsili, hayati ehemmiyeti haizdir.

Oda ve borsalara 1954 ten buyana birçok sa-

naııcı ve tüccar kaydolmuştur. Yeni kaydolanları Oda ve borsalarda daha iyi temsil edilebilmeleri için seçimin en erken bir tarihte yenilenmesi gerekir.

Oda ve borsaların bugünkü hukuki durumları göz önünde bulundurularak, bir defaya mahsus

olmak üzere, seçimin altı ay temdidini teklif ediyoruz.

Adana Mebusu
T. Yeğenağa

Adana Mebusu
A. Karamüftüoğlu

Sivas Mebusu
Y. Kocabay

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ticaret Encümeni

Esas No : 1/15

Karar No : 2

16 . XII . 1957

Yüksek Reisliğe

«Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası, ilgili Hükümet ve Birlikler Mümessillerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden sonra Hükümet teklifi ve esbabı mucibesi yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçildi.

Yapılan müzakere sonunda lâyihaın maddeleri aynen kabul edildi.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Ticaret Encümeni Reisi	M. M.
İstanbul	Manisa
M. Erdener	N. S. Altuğ
Kâtip	
Konya	Adıyaman
M. Güzelkılınç	S. Turanlı
Ankara	Ankara
Muhalfim, muhalefet	Muhalfim
serhim aşağıdadır	N. Ciritioğlu
H. O. Bekata	
Ankara	Antalya
Muhalfim, muhalefet	M. Ak
iliğiktir	
H. Tez	Aydın
Antalya	H. Coşkun
I. Subaşı	İmzada bulunamadı
Bilecik	
E. Çolak	

Bursa
N. İ. Tolon
İmzada bulunamadı

Çorum
H. Bulgurlu

Edirne
R. Gürkan

Erzurum
R. Topçuoğlu

Ordu
Muhalfim
K. Sağra

Çankırı
Muhalfim.

K. Tabak

Çorum
F. Hacirecepoğlu

Erzincan
Muhalfim
N. Yıldırım

Konya
Ö. Şeker

Sakarya
H. Başak
İmzada bulunamadı

Urfa
Muhalfim
A. Odabaşı

Muhalefet Şerhi

1. Bu kanun lâyihası salâhiyetsiz bir tasarrufla alâkâlıdır.

2. Encümen, 4 . XII . 1957 deki toplantısında salim bir karara varmış ve maddeleri ihtiyaca en uygun şekilde tadil ile aşağıdaki şekilde kabul etmişti. 11 Aralık 1957 günü Bakanlardan gelen bir talep üzerine ve tekriri müzakereye başvurulmak suretiyle, Encümen, evvelce büyük ekseriyetle verdiği ilk kararını bu defa küçük bir ekseriyetle geri alarak, Hükümetten gelen maddeleri olduğu gibi kabul etmesi Meclis encümenlerinin müzakere ve karar selâmetine uygun görülemez.

3. Lâyihaın mucip sebebi, (umumi se-

çimlere rasladığı takdirde) odalar ve borsalar seçimlerinin uzatılmasıdır. Buna rağmen birinci madde ile Hükümete (icabı hale göre) seçimleri uzatma salâhiyetinin verilmesi yerinde değildir.

4. Üç yılda bir tekrarlanan odalar ve borsalar seçimlerinin müddetleri Ekim - Kasım 1957 ayları içinde bitmiştir. Seçimlerin bir an evvel yapılarak bu teşekküllerin istikrarlı bir çalışma hayatına kavuşturulması zaruri ve bunun için de en çok altı aylık bir müddet kâfi iken, seçimlerin bir yıl uzatılmasında fayda ve isabet yoktur.

5. Bu meyanda, seçimleri her sene yapılan yönetim kurulları seçimlerinin de, yanlışlıkla temdid edilmesi, odalar ve borsaların bünyelerine, çalışmalarına ve mevzuata tamamen aykırıdır.

Bu sebeplerle muhalifiz.

Ankara Milletvekili
H. Oğuz Bekata

Ankara
H. Tez

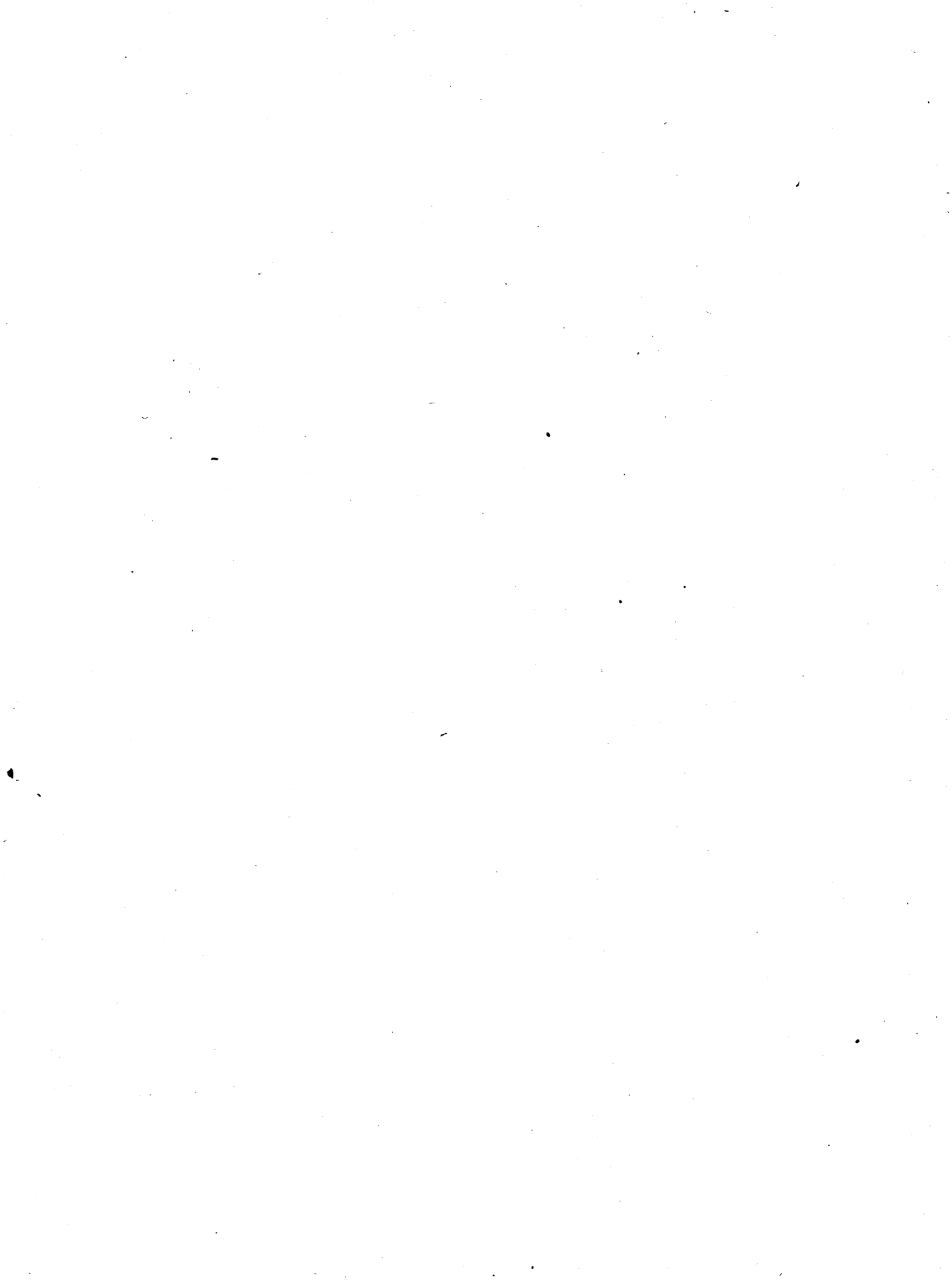
Ankara
N. Ciritoglu
Urfa
A. Odabaşı

Çankırı
K. Tabak
Ordu
K. Sağra
Erzincan
N. Yıldırım

Ticaret Encümeninin 4 . XII . 1957 içtimasında kabul ettiği metin

Madde 1. — 5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçimleri, milletvekilleri seçimleriyle aynı zamana rasladığı takdirde, bu seçimleri altı ay geçmemek üzere temdide Hükümet salâhiyetlidir. Yönetim kurulları seçimleri bu hükmün dışındadır.

Muvakkat Madde 1. — Birinci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona eren seçim müddetleri altı ay uzatılmıştır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçim müddetlerini icabı hale göre bir yılı geçmemek üzere temdide Hükümet salâhiyetlidir.

MUVAKKAT MADDE — 1 nci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona erecek olan seçim müddetleri bir yıl temdidolunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18 . XI . 1957

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili —————
Devlet Vekili <i>F. R. Zorlu</i>	Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>
Devlet Vekili <i>C. Yardımcı</i>	Adliye Vekili —————
Millî Müdafaa Vekili ve Adliye V. V. <i>Ş. Ergin</i>	Dahiliye Vekili <i>N. Gedik</i>
Hariciye Vekili —————	Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili <i>T. İleri</i>	Nafia Vekili ve Hariciye V. V. <i>E. Menderes</i>
Ticaret Vekili <i>A. Aker</i>	Sih. ve İc. Mua. Vekili <i>N. Körez</i>

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçim müddetlerini icabı hale göre bir yılı geçmemek üzere temdide Hükümet salâhiyetlidir.

Bu salâhiyet Kasım 1957 de sona eren Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçimleri için de muteberdir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsmen</i>	Ziraat Vekili <i>E. Budakoğlu</i>
Münakalât Vekili <i>A. Demirel</i>	Çalışma Vekili —————

Sanayi Vekili ve
Çalışma V. V.
S. Ağaoğlu

TİCARET ENCÜMENİNİN TADİLİ

5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Hükümetin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

